

Fra Vingaarden.

OM SYV AAR.

Som jeg en Dag — fortæller Pastor Funcke — gik hen ad den smukke Landevej, der fører fra Bremen til Hoorn, saa jeg foran mig en lille smuk, slank Dreng paa henvend en halv snes Aar med Tormyster paa Ryggen. Det var ikke vanskeligt at indhente ham; thi han gav sig god Tid. Af og til stod han stille og iagttog Vogne, Heste og Mennesker, som færdedes paa Vejen, og Fuglene, som sejlede i Luften. Da jeg kom nærmere, hørte jeg ham synge nok saa lystig, og dette undrede mig, da jeg paa hans blaa Trøje tydelig kunde se Marker af Spanskrøret. Da vi begge var enige Vandringsmænd, gjorde vi Følgeskab.

„Du kommer nok lidt sent fra Skole i Dag?“ sagde jeg.

„Ja, jeg har siddet efter,“ svarede han lidt forlegen.

„Gør du ofte det?“

„Aa ja. Jeg faar ogsaa tidt Bank; i Dag ogsaa. Jeg kan ikke faa det kedelige Latin ind i mit Hoved.“

„Ja, det er jo et vanskeligt Sprog. Hvor skal du hen?“

„Til O —.“

„Bor dine Forældre der?“

„Nej, Tante bor der, og jeg bor hos hende.“

„Hvor er da dine Forældre?“

„I Konstantinopel. Fader har en Forretning der.“

„Men hvorfor er Du da her?“

„Da jeg var ganske lille, sendte mine Forældre mig hertil, for at jeg skulde lære noget ordentligt; men Fader har lovet, at naar jeg er flink og om syv Aar er bleven konfirmeret, skal jeg faa Lov til at rejse til Konstantinopel og vare hos Fader og Moder og mine fem smaa Brødre og Søstre, som jeg aldrig har set — bare jeg tænker derpaa, bliver jeg glad. Min egen kære Moder har nylig skrevet til mig og fortalt mig, hvordan det skal gaa til, naar vi møder hverandre. Da kommer jeg rejsende paa et stort Dampskib, og saa staaer jeg allerførst og svinger med Hatten, og alle de andre staaer paa Broen og vifter med hvide Lommetørklæder. Der er „det gyldne Horn“, ved du nok, og der er saa dejligt som i „Paradis“, siger Tante. Saa falder Ankeret, og det rasler ned igennem Vandet, og der kommer en lille Baad ud til Dampskibet, og jeg bliver roet i Land. Saa kan jeg kysse og omfavne baade mine Forældre og mine Søskende, og saa skal jeg aldrig mere rejse fra dem, men vare paa Kontoret hos Fader. Aa, hvor jeg glæder mig! Jeg tænker bestandig paa det, baade naar jeg staaer op om Morgenen, og naar jeg slider i Lektierne, og naar jeg maa smage Spanskrøret i Skolen — og saa bliver jeg straks glad igen.“

O, du hellige Einfold! tænkte jeg. Min lille Følgesvend er saa lykkelig ved Tanken om Gensynet i Konstantinopel, skönt det vil vare syv Aar, inden det kan finde Sted, men han lever allerede i Haabet og overvinder derved alle Genvidigheder, baade Latin og Straffepredikener, Hug og Slag. Ak, hvem ved, om dette glade Haab, hvori du nu sover dig, nogen Sinde vil blive opfyldt! Hvem ved, hvad der kan hænde inden syv Aar, hvad der kan ske mellem Bremen og Konstantinopel! Maatte dit Hjerte altid vedblive at være saa barnligt og tillidsfuldt! Gid Død og Smerte ikke maa knuse dine lyse Forhaabninger! En eneste Time kan jo forvandle din Glæde til Sorg, men alligevel lever du, Barn, lykkelig i Forventningen og glemmer alle Besvarligheder.

Og vi — ? Vi, Jesu Kristi Disciple, som i ham har Haabet om et evigt Liv, et Haab fastere end Klippen midt i Havets Brændinger, et Haab, som Verdens og Helvedes Magter ikke kan røkke, Haabet om de helliges Arvedel i Lyset, — vi er saa ofte optagne af Snaating, saa forsagte over større eller mindre Lidelser, der dog altid kun er Skyer, som drager forbi. Vi burde skamme os over for den lille frejdige Dreng fra Konstantinopel, burde lære af ham at være glade i Haabet, at tie og bide. Bort, Brødre, med Suk og Klage; hang ikke med Hovedet, men gaa frem ad Vejen med løftet Pande — vort Borgerskab er i Himlene.

DEN STØRSTE KÆRLIGHED.

En Gang — saaledes skriver den berømte Præst Ludvig Harms — kørte en Slæde i vild Fart igennem en Skov i Polen. Det var streng Vinter, et tykt Læg Sne dækkede Jorden, og Ulvene var hungrede. Men hvor farligt det under saadanne Omstændigheder er at færdes paa Vejene, derom ved Polakkerne Besked, og den fornemme Herre, der sammen med sin Hustru sad i Slæden, saavel som Kusken, der kørte for dem, vidste det ogsaa. Derfor lod Kusken ogsaa Hestene springe af Sted saa hurtigt, som det var dem muligt. Det varede dog ikke længe, før de alle tre, Adelsmanden og hans Frue og Kusken, hørte et Hyl i det fjerne. Uagtet Hestene satte af Sted i den vildeste Fart, kom den uhyggelige Lyd dog nærmere og nærmere, og snart var Slæden omringet af en stor Flok ghrbende Ulve. Adelsmanden, som havde sin Bøsse med, affyrede nu et Par Skud paa Ulvene og ramte ogsaa hver Gang; dog Flokken var jo omtrent lige stor endnu. Snart blev det ham klart, at den sikre Død ventede baade ham og hans Hustru og hans Kusk. Da rakte pludselig den tro Tjener Tøjlerne til sin Herre og udbrød: „Herre, sørg for Dem selv og sørg for mine Børn,“ greb derpaa en Sabel og sprang ud

i Sneen, hvor Ulvene straks flokkede sig om ham og rettede deres Angreb paa ham alene. Imidlertid piskede Herren paa Hestene og naaede snart en nærliggende Landsby. Han og hans Hustru var saaledes reddede. Men med dyb Sorg maatte han tænke paa sin tro Tjener og havde ingen Ro, før han fik Vished om dennes Skæbne. Han fik derfor nogle modige Mænd til at følge med tilbage til Skoven, hvor hans Tjener havde styrtet sig i Kampen mod Ulvene. Disse var der ikke mere, men paa Stedet fandt de de Rester af den tro Tjeners Lig, som Ulvene ikke havde kunnet fortære. — Var dette den største Kærlighed? Nej, det var det ikke.

En Gang udbrod der Ild i en Landsby paa Luneburger-Heden. Huset var dækket med Straa, og naar først et saadant Tag bliver omspændt af Ilden, er det i Regelen haabløst at tænke paa at faa den slukket. Ilden greb ved denne Lejlighed saa hurtigt om sig, at Husets Beboere skyndsomt maatte ile ud i fri Luft, næsten uden at kunne faa Tid til at iføre sig nogle faa Klædningsstykker. Imidlertid var der to Smaapiger, som ikke selv havde kunnet rede sig ud af det brændende Hus og derfor var forblevne derinde. I det første Forjirringens Øjeblik tænkte enhver nærmest kun paa sig selv; men da de reddede kom lidt til Besindelse, savnede de begge Smaapigerne og hørte ogsaa i det samme deres Jammerskrig inde fra det brændende Hus. Straks gjorde nogle behjertesede Mænd sig rede til at trænge ind i Huset for at frelse Børnene fra den skrækkelige Død, men i det samme Øjeblik faldt det brændende Tag ned og lejrede sig som en Ildmur omkring Huset. Nu turde ingen af Mændene vove Forsøget. Et der da ingen, som vil og kan hjælpe i denne store Nød? Jo, pludselig styrter en Kvinde sig igennem Flammehavet og Røgen ind ad Døren; det er Hustes trofaste Tjenestepige. Men det vil lykkes hende at redde Børnene? Man venter et Øjeblik i aandeløs Spænding — men hun kommer ikke tilbage. Imidlertid er det nedstyrtede Tag opbrændt, saa at Adgangen til Døren igen er bleven fri. Man trænge ind i Huset, og der finder man den tro Pige liggende død og frygtelig forbrændt paa Gulvet, holdende i sine Arme de to Børn, der selvfølgelig ogsaa var døde. — Var dette den største Kærlighed? Nej, det var det ikke.

I Skotland røvede en Gang en Ørn et lille Barn, som Moderen havde lagt i en Høstak, for at hun uindpæret kunde udføre sit Arbejde paa Marken, og Ørnen fløj med sit Bytte op til sine sultne Unger, som ventede paa Føde. Reden var anbragt højt oppe paa en stejl Klippe og kunde tydeligt ses. Men hvem vilde tage sig paa at klatre derop for at redde Barnet? En forvoven Jæger dristede sig til at gøre et Forsøg, men naaede næppe halvvejs op til Reden, før han blev svimmel og maatte vende tilbage igen. Efter ham prøvede en anden Mand at stige til Vejs; men da han var kommen et Stykke op, gled hans ene Fod, og han styrtede ned i Dybet. Da gav en Kvinde sig til at klatre op ad Klippen; højere og højere steg hun, tilsidst naaede hun lykkelig Ørnens Rede, greb Barnet, syvbede det ind i sin Kjøle og kom uskadt med det frelste Barn ned igen paa den jævne Jord, hvor de forsamlede Tilskuere modtog hende med Jubel. Denne Kvinde var Barnets Moder. — Var dette den største Kærlighed? Nej, det var det ikke.

Der er Fest i Jerusalem, fra hele Jødeland er Folket draget op for at holde Paaske. Da gaar der Fredag Morgen igennem Gaderne et Tog fra Gabbata til Golgata. Forrest i Skaren gaar der et Menneske, paa hvem alles Øjne er rettede. Fra Panden strømmer Blodet ned over hans Ansigt, og paa den sønderflængede Ryg bærer han den tunge Korsbjælke; han er omgivet af Krigsknægte og en rasende Pøbelhob og føres ud til Golgata for at lide den forsmadelige Død paa Korset. Han er ikke en Synder som den polske Tjener, som den luneburgske Pige eller som den skotske Moder, han er den Guds Hellige. Han lider og dør — ikke for sin Herre, ikke for sin Herres Børn, ikke for sit eget Børn, men for sine Fjender, for sine Modstandere. For dem dør han den kvalfuldeste Død paa Korset, giver sig frivilligt hen i den bitre Død for at frelse dem fra den evige Fortabelse. — Er dette den største Kærlighed? Ja, det er den største Kærlighed.

Baade herhjemme i Hermansburg og ved Missionsmøder paa fremmede Steder har jeg fortalt om den polske Tjener, om den luneburgske Pige, om den skotske Moder og om den Herre Kristus. Jeg har mange Gange set Taarerne flyde i Strømme, naar jeg talte om den polske Tjener, om den luneburgske Pige og om den skotske Moder; derimod har jeg kun sjældent set Mennesker fælde Taarer, naar jeg prædikede om den største Kærlighed til os stakkels Syndere, og dog er Ordet om denne Kærlighed det eneste, hvori der er Frelse for os arme Syndere.

FORÆLDRES OMVENDELSE VED DERES SØN
skal omvendes til Børnene, og Børnenes Hjerter skulle omvendes til Børnene, og Børnenes Hjerter til Fædrene. Jeg vil herom fortælle en Historie, der, som jeg haaber, vil være til Nytte, da man netop i denne Henseende oplever saa megen Daarskab.

Jeg har kendt en Mand, som var et Eksempel paa en Hadersmand; men Jesus kendte han ikke. Han nød almindelig velfortjent Agtelse hos sine Medmennesker, da han var venlig og kærlig i sin Omgang og havde noget naturligt adelt i sit hele Væsen. Bedet blev der ikke i hans Hus, hverken ved Bordet eller Mogen og Aften; ikke engang Morgen- og Aftenvelsignelsen blev læst. Men i

Huset herskede Kærlighed og Fred mellem Forældre og Børn, Herskab og Tyende, og der blev ikke talt noget usømmeligt. Men forøvrigt gik det til i Huset ganske paa Verdens Vis. Der blev spillet Kort, ved Lejlighed danset, underbiden vel ogsaa bandet, naar Blodet kom i Kog; men den verdslige Lystighed maatte heller ikke overskride Maal og Maade, det kunde Manden ikke lide. I Bibelen blev der ikke læst, dog holdt Manden en Bibel, som han havde arvet efter sin fromme Moder, højt i Ære, den havde den bedste Plads paa hans Boghylder; men brugt blev den ikke, kun en Gang imellem taget ned for at blæse støvet af. Manden havde en Hustru og en hel Flok Børn, der hang ved ham med saa hjertelig Kærlighed, at hun ofte, naar hun hørte hans Fotdrin i Gangen, kaldte ham ind i Stuen, og naar han da traadte ind og spurgte, hvad hun vilde, svarede hun ham: „Aa, jeg vilde blot se dig, nu kan du gaa igen.“ I det ydre gik det ham temmelig godt, han havde sit Udkomme, men ogsaa sit Bøvær, arbejdede flittigt og gik i det smaa altid fremad. Kirke og Sakrament blev vistnok ikke flittigt benyttet, men dog heller ikke foragtet. Imidlertid havde Manden en særegen indedt Harmen mod de hellige, af hvilke han i sit Liv havde hørt at kende nogle. Disse fromme af hans Bekendtskab maatte vel ikke have været rette hellige, da han ved dette Bekendtskab var kommen til den Overbevisning, at de hellige alle til Hobe og hver især var Hyklere. Han fortalte ofte, at han havde kendt „en hellig,“ som havde læst meget i Bibelen og i aandelige Bøger, og som ogsaa havde holdt Bedemøder i sit Hus, men havde derhos været en Gniær og Aagerkarl. Han havde kendt en anden, som havde haft ligesaa fromme Gebærder i det ydre, men som derhos havde været saa rædsom vredagtig og bundløs grov, at han flere Gange havde været nær ved at slaa Folk ihjel. Derfor holdt han, som sagt, alle hellige for Hyklere. Manden var en retslærd og allerede temmelig højt til Aars, da en af hans Sønner, som han paa Grund af hans fortrinlige Anlæg havde særlig kær, og so inden Gang netop studerede Retvidenskab ved Universitetet, lærte at kende Frelseren og omvendte sig til ham af ganske Hjerte.

En tro Præst, hvis Gudstjenester han besøgte flittigt, havde været Redskab til hans Omvendelse. Da nu denne Søns Hjerte var opfyldt af en saa indæret Kærlighed til Frelseren, som jeg kun har set det hos faa Mennesker, saa var intet naturligt, end at han hjertelig ønskede, at hans saa ømt elskede Forældre og Søskende ogsaa maatte lære at kende Frelseren, og han udøste da ogsaa i sine Breve hele sit Hjerte og fortalte gæbent, hvad der var foregaaet med ham, og hvorledes han nu var saa salig i Forsikringen om Syndernes Forladelse og i det visse Haab om det evige Liv. „O, at dog alle Mennesker var saa lykkelige som jeg!“ udraabte han i sine Breve. Endelig fik han fra sin Fader et Brev, der lød saadan: „Min Søn, tidligere har dine Breve stede været mig en Veddekvævelse og Glæde, de Breve, jeg nu modtager fra dig, er mig en Ærgelse og til bitter Kummer. Jeg ser, du er paa Vej til at blive lig hine Hyklere, som jeg ofte har fortalt dig om. Jeg beder dig, enten at skrive, som du fød gjorde, eller ganske lade det være.“

Sønnen svarede ham: „Fader, du har stede holdt mig til at sige Sandheden, du har indprentet mig, at der gives ingen mere foragtelige Mennesker end Løgnerne, da de ikke en Gang har Mod til at sige Sandheden, og nu vil du tvinge mig til Løgn! Enten maa jeg skrive til dig, saadan som mit Hjerte har det; thi lyve kan og vil jeg ikke, og heller ikke hykle, eller jeg maa gøre, hvad du siger, og slet ikke mere skrive.“ Det satte Faderen i Forundring, da han tidligere havde sagt til sine Venner: „Lyve gør Drengen ikke; hellere lader han sig Hovedet afhugge.“ Han var da saa retsindig at svare sin Søn: „Nu, saa skriv, hvad du vil; er du ingen Hykler, saa er du en Sværmer; men lyve skal du ikke, deri har du Ret, og jeg havde Uret.“ Snart derpaa kom Ferien, og Sønnen rejste hjem til sine Forældre, for at tilbringe Ferien hos dem, ligesom han, plejede. Da han traadte ind, modtog hans Moder ham med Taarer og saa højt betænkelig paa ham, som om hun frygtede for, at han ikke var „rigtig i Hovedet“; men han faldt hende kærlig om Halsen, kyssede og omfavnede hende, hvorhos han tilhviskede hende: „Moder, sæt dog ikke saadant et betænkeligt Ansigt op, jeg har endnu alle mine fem Sandser.“ Derpaa gik han ind i Stuen til sin Fader og vilde ogsaa falde ham om Halsen. Faderen vagrede sig først af al Magt; men Sønnen spurgte ham: „Du er dog altid min kære, gode Fader og vil ogsaa blive ved at være det. Er jeg ikke din Søn længere? og hvorfor ikke? hvad ondt har jeg gjort? er det at bede og læse i Bibelen noget ondt?“ Da kyssede Faderen sin Søn og sagde: „Jeg maa give Sandheden Ære, noget ondt har du ikke gjort, min Søn!“ De talte endnu en liden Stund sammen om Professorerne ved Universitetet og om de Forelæsninger, som Sønnen havde hørt der. Imidlertid havde Moderen tillavet Maden, og man gik til Bords. Sønnen stod op, foldede Hænderne og bad sin Borden. Da kastede Faderen sin Stol tilbage, saa det knagede, løb ud af Stuen, og Moderen fuld af Angst befeftede Sønnen løb ikke efter; men efter at han hjertelig havde bedt for Fader og Moder, satte han sig og fortærede under Taarer sin Aftensmad. Da Forældrene ikke kom tilbage, opsøgte han sit Værelse og udøste endnu en Gang sit Hjerte for sin trofaste Gud og Frelser og sov derpaa rolig til om Morgenen. Da tog han naturligvis atter Bønnen fat, læste et Kapitel i sin kære Bibel og gik saa ind i

Dagligstuen, ligesom han altid havde plejet. Faderen sad da i sin Lænestol og var snart hvid, snart rød. Sønnen rakte ham kærlig Haanden og bad ham god Mogen, ligesom Moderen. „Min Søn,“ sagde Faderen til ham: „Er Du Herre i Huset, eller jeg?“ Sønnen svarede: „Hvem anden end du, Fader?“ „Hvorfor vil du da indføre Borden, da du dog ved, at det her ikke er Skik og Brug?“ „Fader,“ svarede Sønnen, „har jeg da sagt, at du og Moder skulde bede? Jeg har udtrykkelig kun bedet: „Kom, Herre Jesus, vær min Gæst,“ medens man dog ellers sædvanlig siger: „vær vor Gæst.“ Jeg vidste jo, at I ikke beder, derfor vilde det have været en Løgn, om jeg havde villet sige: „vor Gæst,“ og det vilde ogsaa have været anmassende; thi jeg havde da villet drage eder med.“ — „Men, hvorfor lod du ikke ganske ved at bede? du vidste jo, at det her ikke er Brug.“ „Ikke hos eder, Fader, men hos mig er det Brug, og dersom jeg havde spist uden at bede, saa vilde jeg have været en Løgn for Gud, og du vil da vist ikke, at jeg skal være en Løgn for Gud, da du ikke en Gang vil vide af Løgn for Mennesker?“ „Nej,“ sagde Faderen, „lyve skal du ikke, da bed gerne for mig, men kun, naar vi er alene, ikke naar der er fremmede til Stede, ellers bliver vi latterliggjorte.“ — „Fader, jeg kunde ikke en Gang for min kære Faders Skyld være en Løgn for Gud, og skulde jeg saa være det for fremmedes Skyld. Jeg skammer mig ikke ved min Gud og Frelser for noget Menneske, ikke for fremmede, ikke en Gang for Kongen; jeg vil blive sand og tro ligeoverfor Gud. Vil I ikke vide deraf, naar der er fremmede til Stede, saa bed mig ikke til Bords.“ Faderen sagde: „Hvor faar du Mod fra, Dreng?“ Sønnen svarede: „Jeg elsker Herren, som har forløst mig, for ham vil jeg Tusind Gange gaa i Døden.“ „En Hykler er du ikke, min Dreng,“ sagde Faderen, „nu, saa vær from for mig, naar du blot ikke er nogen Hykler.“ Fra nu af var Isen brudt, og jeg har set med mine egne Øjne, hvorledes Fader og Moder og Søn læste sammen i Bibelen, bad og sang med hverandre, og hvorledes Brødrene og Søstrene den ene efter den anden omvendte sig til Herren. Jeg har sjældent kendt noget Hus, i hvilket den Herre Jesus blev saa frimodig bekendt, som i dette Hus. — Og ved I, hvad jeg ved denne Historie vil skrive eder i Hjertet, siger Ludvig Harms, ja med glødende Bogstaver indbrænde i eders Hjerte? Lad din Kristendom ikke være en Talemaade, lad den ikke bestaa blot i Ord. Den Kristendom, som bestaar i Talemaader, er Hyklekristendom. Den sande Kristendom er Gerning. Den i Sandhed troende er oprigtig og lyver hverken for Gud eller Mennesker. Hjerteoverbevisningen: „Dreng, en Hykler er du ikke“ — skulde udaf enhver sand troendes Væsen paatrænge sig alle, som omgaaes ham. Var det Tilfældet, da vilde det se anderledes ud i Verden, end det nu gør. Men den meste Kristendom er Mundkristendom; følgelig Løgn og Hykleri, derfor kan man da ogsaa ligesom Pilates revse og lade løs, bede og lade være at bede, bekende og ikke bekende, efter som Omstændighederne er. Du behøver ikke altid at prædike for de Mennesker, med hvem du omgaaes, som om du var kaldet til at sætte et Lys for alle Folk, derved bliver der ofte gjort mere Skade end Gavn. Men at være en Kristen, vandre som en Kristen, og saaledes ved Gerning oprigtig bekende sin Kristendom, fordi det netop er saa, og ikke ville hykle og lyve hverken for Gud eller Mennesker, det er det, hvorved Fædrenes Hjerter bliver omvendt til Børnene og Børnenes Hjerter til Fædrene.

THE CANONS AND DECREES
of the
COUNCIL OF TRENT.

\$1.50 Net Postpaid.

Every educated man ought to know what the Roman Catholic Church really teaches. That can be found in "The Canons and Decrees of the Council of Trent." They were translated into English by the Roman Catholic Bishop Waterworth and printed in London in 1848. They have been reprinted by "The Christian Symbolic Publ. Society." Good printing on good paper in good binding for \$1.50 ought to give the book a wide sale and a close reading.

WILLIAM DALLMAN.
(Pastor of Mount Olive Lutheran Church,
Milwaukee, Wis., Author.)

The Canons and Decrees of the Council of Trent are the Roman Catholic Church's own authorized confession of its faith and its discipline. Anyone desiring to know from an impartial source what the Roman Catholic Church really believes and teaches, will here find the best opportunity to do so by studying this book.

MARCUS O. BÖCKMAN.
Professor in the Seminary of the
United Norwegian Lutheran Church,
St. Anthony Park, Minn.)

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
BLAIR, NEBR.